

Latweeschu drauga

p a w a d d o n s

pee № 49 un 50.

6. un 13. Dezember 1845.

Apzerreschana par stahsteem no Ahbraäma.

Geschwadesmita. apzerreschana.

Kungs, ischkirri mums muhsu zellus pareisi! Rà tu effi nodohmajis, tà lai noteekahs; kà tu sinni, tà darri ar mums. Tawas dohmas irr augstakas un swehtakas par muhsu dohmahm, pee tewim naw maldischanahs un pahrskattischanahs. Paleezi muhsu fargis un waddons zaur Jesu Kristu, tawu mihtu Dehlu, muhsu Kungu un Vessitaju. Amen.

Lattisim 1mas Mobsus grahmatas 24ta nodaktà, no 12tu lihds 50tu pantiinu. — Muhsu apzerreschanahm paleef tas patis wirbrakstis, kahds muhsu preekschajahm bija; prohti:

Rà Ahbraäms sawu wezzaku kalpu Eliëseru irr isfuhthijs sawam dehlam fainneezi prezzekt.

Tà fazzija Eliëser, kad winsch tuwu bija nahzis us Maora pilsefhtu: Kungs, tu Deews manna kunga Ahbraäma, fastohpi man schodeen, un darri schehlastibu pee manna kunga Ahbraäma. Redf, es stahwu pee tahs uhdens akkas, un schahs pilsefhtas lauschu meitas ees ahra, uhdeni finelt. Tad lai noteekahs, ka ta jauna meita, us ko es fazzischi: pagahs' jelle tawu traufu, ka es dsert warru, un ta fazzihis: dserr, es tawus kameelus arridsan dsirbinaschu, ka ta ta patti effoti, ko tu tawam kalpam Ihsaäkam nowehlejis, un ka es pee ta assiht warru, ka tu mannam kungam effi apschehloschanu parahdijis.

Eliëser ne sinna, kahda ta weddekle buhs, ko tam Ahbraämam bija roudsfiht; til dauds winsch sinna, ka tai ne bija atratnei buht, turprettim jaunai meitai; un ta sime, no kam Eliëseram bija simeht, kurra katra meita ta isredseta esfohti, bija schi: ja es luhgschohs dsert, un winna ne dohs ne ween manniur, bet arri teem kameeleem dsert, tad lai ta irr manna kunga dehlam par seewu. Ne buhs wis dohmaht, itin kà Eliëser sawu laimi buhtu pee tam pefehjis klah, ka ta meitina tam derwe dsert; ne pee ta uhdens malzina tas prezgineeks sawu laimi sehje klah, winsch turprettim sawu laimi dibbinaja us tahs meitenes mihligu sirdi, winsch dohmaja pee sewim tà: mihliga un paklaufiga sirds irr seewahm, irr meitahm wiss-augstaka un wiss-leelaka slawa; ja sawam kungam eegahdaschu tahdu weddekli, kas irr mihliga, paklaufiga, paseimmiga un mundra un schigla pee darba, tad es sinnu, ka winsch, mans kungs, ar tahdu weddekli buhs ar meeru, un mannim pateiks. Mantas mannam kungam ne waijaga, winsch ne gribb, lai dehis prezzahs mantas pehz; bet lai winsch dabbu

lihdszeetigu palihgu wiffa sawa dshwoschaná. Za tas meitschikis, isnahjis no pilssehtas abrá, uhdeni smelt, Elieseram buhtu fazzijis tá: Kas tu tahds effi? Woi es sewim kahda kaspone esmu? Kahda man irr dalla garr taweem kameeteem? Jeb ja Rebekka, tohs sweschus laudis eeraudsiuse, buhtu pilná balsi eeblahwusees, un sawu traufu no kammeescheem nomettuse un behgshus aisbehguse prohjam, itlin ká gribbedama preeksch teem swescheem taudim israhdiht, zif winna kawniga, tad Eliesers no tam buhtu simejis: ta ne buhs ne kahda derriga fainneeze. Grehzineeeks — grehzineeze — bihstahs, gohdiga un nenoseedfiga dwehsele ne sunnahs no ne kahdam baitehm, tá dohnaja Eliesers; jeb atkal: zeenigas mannam kungam ne wajjaga, winsch ne mellejabs weddehli, kas proht sauni pareisi ar pilnu rihkli isdshiht pee darba; Ahbraáms, mans kungs, gribb tahdu weddehli, kas ne gaida, lai meitas nahf spanni pazelt un uhdeni no affas issmelt, bet tahdu fainneezi, kas patte ferrahs pee katra mahjas darba flahht, kas sawu kohpschanu patte kohpj. Eliesers, prahstigs un gudrs wihrs buhdams, dohnaja pee sewim tá: gan es noredseschu winnas dabbu; winna jaw mannis ne peewils, es jauns wairs ne esmu. Un eeksch tahdam dohmahm buhdamam, wiss tá notikkahs, ká Eliesers passlabban pee sewim bija dohmajis. Rebekka, Betuela meita, isnahje no pilssehtas abrá, un tai bija flaishts waigs; ta bija weena jumprawa, un neweens wihrs to ne bija assinnis; ta nokahpe affa, un pildija sawu traufu un uskahpe atkal. Eliesers, tai peenahjis flahht, luhdsahs uhdens malzinu no ta traufa nodsertees, un Rebekka tam salka: dsere, mans kungs, un ta steidsahs un nolaiide sawu traufu no rohkas un dewe Elieseram nodsertees. Un kad Eliesers bija dschris, tad ta ar steigschanu steidsahs tahs filles peeleet ar uhdeni pilnas, lai arri teem kameeteem buhtu ko dsert. Un tas wihrs isbrihnijahs par to, fluffu zeedams, lai winsch sajustu, woi tas kungs winna zeltam lizzis isdohtees, woi ne. Un kad tee kameeli bija nodschruschees, tad winsch nehme selta peeres sprahdsi un diwus apseefamus rohka grehsenus, un winsch fazzija: Weitina, ka meita tu effi? Passalki man jelle, woi warrestim mahjas-weetu dabhuht tawa tehwa nammá? Rebekka atbild us wiffahm schihm jautaschanahm un wehl peeleeft tohs wahrdus flahht: tur irr arridsjan yellawas un dauds barribas pee mums, ir mahjoshanas weeta. Tad Eliesers tam kungam, sawa kunga Ahbraáma Deewam, firsniigi pateize, ka tas tam zeltu bija labbi ischfihris.

Zif té wiss jauki lassihht schinni stabká! Jauna pasaule, pa wiffam zitta buhschana, ne ká pee mums. — Ahbraáms melle Jhsaakam seewu; pee mums, ká jaw preekschaja apzerreschaná peeminnejam, rettu rettajs wezzakeem padohmu prassa pee seewas nemschanas! Ahbraáms, kaut baggats buhdams, ne melle baggatu weddehli, winsch ne prassa pehz mantas, un ne mellejabs mantu; winsch mellejabs seewischki, kam buhtu tizziba, miblessiiba, pasemmiga firds, kas irr strahdneeze, un kohpiga pee sawa darba. Ahbraáms bija baggats wihrs, ká sinnam; winnam mantas ne wajjadseja, bet tam arri ne kahdas leelas strahdneezes ne wajjadseja, jo tam bija saime pa pilnam.

Pee mums wißs sawadi. Ta irr nesadfrdetu leeta, ka baggats wißs se-
 win mekletu weddekli, kas irr nabbadse, kam tuffcha rohka irr. Un lai pa-
 scham gan buhtu pilna dshwe, tatschu reitu rettajs tehws buhs ar meeru, ja
 weddekli bes puhra eeweddihs eeksch mahjahm eekschä. Pehz meitas tiffkuna
 masal ranga, bet pirna jantafchana buhs schi: kahdu puhru, zil mantas wez-
 zaki soblahs meitai eedoht lihds? Manta irr schihs pasautes deews. Kam
 mantas pa pilnam, kas warr leelas kahsas istafiht, un sawai meitai eedoht
 lihds tif un tif sifku un leclur lohpu, tif un tif maifu labbibas, tif un tif wad-
 mallas un audekla, tam prezziueeki ne truhks, tam peejahs il-ruddeim kahds
 klahi ar faldeem wahrdeem, baggatu meitu iswilt no mahjahm ahra. Prezzi-
 neeks pehz tam mas noskattisees, kahda dabba tai meitai buhs, woi winna pa-
 semniga, deewa-bihjiga, strahdneeze; us to meitu mas ko skattahs, ja tif tee loh-
 pi labbi appasi un wesseli, un fweeschi turr swarru no wairaf ka 120 mahzi-
 nahm. Naw arri tas prezziueeks eeskattisees, kahda ta meita irr, kad pee darba
 ta strahdaja; turprettim winsch irr eeskattisees, kahda winna irr, kad ta ar pilnu
 stahiti aisqahje us basnizu, jeb us tirgu, jeb us frohgu, jeb us kahdahm dsh-
 rehnu. Muhsu deenas jaw ne prezzi to meitu, bet winnas puhru un winnas
 mantu. — Wihram buhs buht sewas galwineekam, tas naw ta sayrohtams:
 seewai buhs tahdu danzi lehkt, kahdu meldeju wißs trallina jeb swelpj; schre
 wahrdi turprettim irr ta sayrohtami: wihram buhs barroht seewu, bet ne see-
 mai wihru. Wihram Deews nolizzis eeksch fweedreem sawa waiga strahdaht,
 bet seewai Deews nolizzis behrnu dsemdeschanu; tai buhs swehtai buht zaur
 behrnu dsemdeschanu un behrnu audsinaschanu, ka tas apustuls Pahwils raksta:
 Seewa kluhs isglahbta zaur behrnu-dsemdeschanu, ja winna paleet eeksch tizzi-
 bas un miblestibas un swehtischanas un gaddibas. Scho Deewa liffkumu, ka
 seewai buhs no wihra buht apgabdatai, to muhsu deenas pahrgrohsa, un wihri
 grihb peebarrotees no seewas labbuna. Ne sinu skaidri, ka us laukeem irr,
 bet pilsehtä ta allaschim atgaddahs buht: ja tas wißs irr eeskattisees, ka kahda
 meita irr labbi isgehrbusees, un ja tam kahda muttiga seewa buhs dabbususe
 eeteift, ka schi jeb ta meita arri labbu naudas graffi turr, tad us to naudas
 graffi, un us to ar drahnahm peespraustu lahdi puissis jeb atraitnis eet us prez-
 zibahm. Winsch nahf us prezziabahm ar gluschi tuffschu rohku, winsch irr keisera un zitu
 lauschu parradneeks, winsch brihscham pee galwas-naudas ween turr wairaf parradus,
 ne ka winsch weena gadda spehj nopelniht, tad un winsch eet mantu mekletees. — Elie-
 sers apdahwinaja Rebellu ar selta peeres-sprahdsi un diwi apleekameem rohku gre-
 dseneem; ta bruhste dabbu dahwanas no sawa bruhsgana, bet dascha pilsehtä
 bruhsgans gaida dahwanas no bruhstees. Kad tas wahrds no bruhstes puissis
 irr islaissis, ka ta nahzeja irr, tad sahft bruhsganam liff drehbes noschuhf, tad
 aiswaffa par to galwas-naudu, ko palizzis frohnim varrada, tad bruhste ais-
 makfa mahzitajam teesu, istaisa fahsas un sawu tehwinu pabarro, zil tablu
 winnas graffis wehl suedfi. Ta noteechahs pee mums; un fur ta noteechahs,
 tur tas Deewa wahrdam irr prettini, talabb' arri teem us tahdu wißsi sagah-

jufcheem, laulateem drauceem ne kahda pwehtiba nam. — Miblas meitas un atraitnes, es jums wehlu no wiffas firds labbu galwineeku atrast, bet paturreet jelle to mahzibu, fo es jums scheid dohmu: tas prezineeks, kas nahk us juhsu mantu, tas jums ne buhs maies pelnitajs un faktina apgabdatajs ne muhscham, tas jums ne buhs labš wihrs. Sanemneet jelle sawu sapraschamu kophä: kahds lai tas buhs maies pelnitajs diweem, kas ne spehj weenam maisi pelniht; kas ne warr sewi usturreht, fur tas usturrehs diwus? Ne dohmajeet wis: gan es winnu waldischu, gan winnu greesischu us zitteem zetteem! Woi tad tas wahjakajs warr arri waldiht to stiprako, un woi tad juhs nu apgabstieft Deewa likkunu, pehz ka wihram buhs waldiht par seewu, bet ne seewai par wihru? Ne dohmajeet jelle, ka pakrittuschu grehzineeku pazelt tif weegla leeta irr. Wahte ne spehj brihscham behrnam nickus un stikkus no galwas isdsiht, kas tak jauns wehl un ar riksti wehl pahrmahzams; nu fur tu, wahjschs seewischkis, istaisifi no dshreja sahtigu wihru, no fahrschu spehlmanna, no mauzineeka, schenka brahlischa — gohdigu zilweku, tahdu wihru, kas eemihl darba deenä darbu un swehtdeenä basnizu; tas tew irr ne isdarrama leeta! Sirds skaidri nosahp, to redsoht; labbas, gohdigas, tikfuschas meitas un atraitnes, kas saweem fungcem labbi deenejuschas, kam irr saws gohds, saws naudas grassis, skreen ittin tihfschi nelaimē un behdu assaräs eekschä. Buhtu ja-dohma, ka tahs no launa garra apsehstas, ka pa wiffam bes padohma un sapraschanas buhtu palikkuschas; winnas atstahj pilnu un labbu maisi un skreen leelä nabhadisiba eekschä, winnas atstahj siltu faktinu un skreen aufstumä eekschä, winnas atstahj meerigu dschwoschunu un skreen tur eekschä, fur leelu leelajs nemeers tahs gaida. — Ka labb tä? Dascha meita tä darra, turredama leeku faunu. Kur buhtu ja-faunahs, tur ne faunahs; fur naru ja-faunahs, tur faunahs; ne grihb lihdj firmam wezzunam to wahrdu „meita“ nest, ittin kà meitäs muhschu nodsihwoht buhtu fauns. Wihru ne buhs usluhkoht kà kahdu prezzi, fo par naudu warr dabhuht pirkt, bet to buhs usluhkoht kà Deewa dahwanu, fo Deews peeschkirr. Deews peeschkirr wihram seewu, un meitai woi atraitnei wihru, un wels arri usnemmahs par prezineeku eet un laulineekus kophä sawest. Ne wiffas kophä-saweschanas nahk no ta Runga, nahk no Deewa. Kur laulineeki kophä sa-eet pehz firds patifschanas, ne ta labb, ka laudis teem irr eeteifuschie eet weens pee ohtra, fur tee kophä eet ne mantas pehz, bet ta labb, ka tee irr eestattijuschees weens eeksch ohtra, ka teem firdi irr eemettusees stipra mihlestiba, ka tee ilgojahs weens pehz ohtra, tur ta lauliba nahk no ta Runga. Kur pee laulibas tä ne eet kophä, — fur kophä eet bes patifschanas; ja tewim tawä firdi naw nedj siltis nedj aufstis, ja tew weena alga irr — pee schi wihra jeb pee ziffa eet, ja tu no diweem jeb trim warretu tiklabb weenu kà ohtru nemt, tad ta lauliba ne nahk no Deewa. Pee paganeem tä irr: wihri turr dauds seewas, un seewas turr dauds wihrus, bet eeksch fristigas draudses tä ne buhs buht. Weens Rungs un weena draudse, tä patt weens wihrs un weena seewa. Ja nu tewim ne nahk prezineeks pehz firds-patifschanas, tad falki sawä firdi

tà: „Kà tu, Kungs, mans Deews, par mannim effi nolehmis, kà tu man effi nospreedis, tà lai noteekahs,“ — un tu, meita, ne islaid' sawu wahrdu, iseer pee tahda wihra, ko tawá sírds prettim ne nemm. Labbal' ar gohdu nodsihwoht meitás, ne kà ar negohdu nodsihwoht seewas deenás. Meita, kas ne griib Deewam istapt, ta ne istaps ne tik sawam wihram. Ja Deews tew ne wehle eet, un tu sakk: Kas man par Deewu? — Ja tu wairak' klausi pá saules wallobu, ne kà Deewa wahrdu, tad tu preeku un swehtibu eeksch sawas laulibas ne redsefi. Un ja no teem, kas tewi usrunna us seewas deenahm nahkt, ne weens tewim ne nahkt pehz tawás sírds-patikschanas, tad spreedí no tain: Deews pás man ne wehle pee wihra iseer, un dsihwo meitás ar gohdu, un buhs wezzumá kas tewi zeenihs, ja arri daschs nelga par tewim paransitu plezzus, tad taf buhsi Deewam patihkama un peenemniga, fizza turrejuse un eeksch Deewa pateesibas un taisnibas sawu muhschu nodsihwojuse.

Bet arri juns, puischeem, scheid mahziba mannim irr ja-dohd. Juns tas irr ihpaschi grehts, mantas pehz sewim seewu raufiht, un flaisa waiga un augsta dsimmuma pehz, sewim scho woi zittu meitu par seewu nemtees. Juns no Deewa irr wehlehts stary dauds meitahm weenu woi ohtru lassitees jeb meletees. Mekledami sewim fainneezi, ne skattaitees us winnas puhru, skattaitees us winnas tikkumu, skattaitees us to, woi ta, ko juhs dohmajat sewim par seewu nemt, irr gohdigu wezzaku behrns, woi ta irr skaidra jumprawa, no neweena wihra atsihta. Ne darrat tà, kà daschs wihrischkis darra, kas us prezzibagim eet pee peesmeetas meitás. Woi tas klahjahs gohdigam puifim, sewim to par seewu nemt, ko zits irr asinnis un atmettis no sewim nohst? Un kad ta meita buhtu atsihta un peesmeeta no nesim zil augsta kunga, tad tatschu tew buhs fargatees. Tahdu meitu apnehmis, tu retti, retti swehtibu eeksch laulibas dab-busi. — Kur ne atgaddahs ir stary wissu-gohdigakeem laulateem draugeem kah-da sawahrdochanahs, kahda sajukshana, kahds nemeers? Ja tad eeksch laulibas nei tas wihrs tai seewai, nei ta seewa tam wihram ne warr negohdigns darbus aismest preekscha, tad teem irr weeglaki, atkal to eenaidu noslahyt, kas winnu staryá irr eemettees, bet ja tee kraus weens ohtram ir wezzus grehtus us mugguru wirsü, tad teem ne buhs swehtiba un dsihwoschana eeksch laulibas. — Arri to ne darrat, kà juhs ar meitu turratees kà wihrs ar seewu, ihpaschi ar to meitu ne, ko juhs dohmajeet sewim par seewu nemt, eekam Deewa kahs juhs irr salaulajis swehtá weektá. Ne dohdat wellam sawá sírdi wirsrohku par Deewu. Sawai seewai tew ne buhs wehleht launu, turprettim wissu labbu un wissu swehtibu, un tik teescham, kà Deews dsihwo, ta eenaidiba eeksch laulibas pehz irr leelaka, ne kà ta miblestiba preeksch laulibas bijuse, tur — kur ta meita, nekaidra buhdama, laulajamo grebsenu us pirkstu usmanz wirsü. To esmu simts un atkal simts reis sawá draudsé atraddis: ja laulati draugi ne dsihwo labbi, un dohma us schirschanu — tad ar weenu tee papreekschu bija rautin sawausstijusehi miblestibas faiti. Kursch prahta zilweks tam dahrsa suhrim, kur

winsch dohma labbas saknes seht, plehsfhs sehtu nobst?! To prahia zilweks ne darrfhs; tã patt: kurfch prahia zilweks pats atneims sawai seewai gohdu? Kas to darra, tas ispohta pats tihschi sawu laimi un sawu labklahschann. — Ne falkait: es sawai bruhrei laupitu gohdu jaw atfal warru aidoht, to sewim par seewu nehmis. Kas dohs! Kur tu nabbdahrei laupitu gohdu aidoht! Woi ne effi mirstams zilweks? Ja schodeen nomirfi, woi ne paleef tewim mauka pafkal? Un — ja arri paleezi dschwotajs, woi naw taws behrns mauziba eenemts? Woi mohru-wihrs zaur tam dabbu baltu ahdu, fa tam meesu nowittesi ar frihtu? Tã patt: woi mauziba eenemts behrns zaur tam dabbuhs laulibas behrna ahdu, fa mahrei laulibas grebsens us pirkstu? Woi tu dohma, fa tahs seewas ne eewehro laulibas un fristibas deenu? Un ja arri schfhs to ne darritu, woi ne teef lauliba un fristiba basnizas rullds eefihmeta? — Un ja arri wiffa pasauke to ne listu wehra, woi Deews to ne eewehrohs? Preeksch Deewa taws behrns taf irr un paleef maukas behrns. Talabb ne dohmajat ar to jaw Deewa prahiu preepildiht, ja juhs no sewim peesmeetu meitu apneimmat. — Ne darrajt tã, fã dauds weetahm irr eenehmuschees darriht, fa juhs pahrweddat bruhri mahjas, eekam kahju deena anahkufe. To ne darrajt, tas naw labbi un gudri darrihts; ne sfreita tihschi kahrinaschanã eefschã; ns tahdu darbu Deews naw lizzis swehtibu, turprettim lahffus.

III Greesiffimees atpakkal pee Gliesera. — Kad Gliesers Deewam bija par to paterzis, fa tas Rungã tam bija labbi zellu ischfihris, tad ta meitene tezzeja un pasazzija to sawa tehwa nammam. Kad winna papreekschu bija mibligi un gohdigi ar to sweschineetu parunnajusees un tam pafalpojuse gohdigi, tad ta tezzeja un to pasazzija sawa tehwa nammam. Sazzifchu wehl ohrru reis: kur ne buhtu ja-kannahs, tur kannahs, un kur irr ja-kannahs, tur ne kannahs, tã pee mims mehds buht. Seewischkis, meitas aisfeen waigu, fa mas tif azzis warrefi ceraudsiht; usrumma tahdu, pa zellu eedams, pawajza zellu, zella-wihrs buhdams, un buhs mehina prettim-nahzeja, un tew ne arhildehs ne wahrdu; — bet pafkausees, kad winna, mahjas pahrnahkufe, lakkatu irr notinnuse no waiga nobst, kad atgaddahs winnai tahdu nepatihkamu wahrdu dabbut dsirdeht, tad nahf tif beskaunigi un negohdigi wahrdi no muttes, fa, ja tohs gribbetum wiffus scheid peeminuht, juhs wiffi istruhkiohs. Pee rattino, pee berschama traufa, pee slohtas kahrta, pee grabbella un iskapis peelikf rohfu flahf, tur kannahs, to irr par kannu, bet — kaktã sehdeht, un zauru deenu flabbeht, un wihram un sainei traktu galwou taifihf, tur ne kannahs wis. Rebecka tahda ne bija; kur naw ja-kannahs preeksch Deewa, tur ta ne kannahs, bet kur preeksch Deewa irr ja-kannahs, tur ta turreja kannu. Kad Rebecka saweem raddcem bija wiffu pasazzijuse, kas tai bija notizzees, tad Labans, Rebeckas brahlis, Glieseram sazzija: Nahz! eefschã, tu swehtihf ta Runga! Kam tu stahwi ahra? Es esinu sawu nammã fataahjis im weetu preeksch saweem kameeteem. Tad eenahze tas wihrs, nammã un tohs kameelus nomittinaja, teem deme peltawas un berribu, un tam wihram dewe uhdeni, winna kahjas masgahf, un to wihru kahjas, kas

ar wiinu bija. Un tee tam lifte barribu preefschā. Bet Gliēfers ne nehme to barribu prettiim un sazzija: Es ne ehdischu, teekam es sawus wahrduš esmu tummajis.

Scheit redsam, ka Gliēfers sawads prezzineeks irr bijis, ne ka pee mums prezzineeki mehds buht. Gliēfers irr prezzineeks bijis ne ween ar mutti; gudruš un mihtigūs wahrduš rinnadams; ne ween ar rohku; dahwanas nesdamā; bet wiensch irr prezzineeks bijis ar firdi. Wiina firds irr pilna bijuse no tam sawam fungam preeku peeschfirt, sawa lunga waigu eepreezinabt un wiina arst ar to saldu wahrduu: kahdu weddekti sewin essi wehlejees, tahdu tew esmu pahrweddis. Wiensch ne grihb ehst, teekam wiensch sawu darbu nobeidis, wiensch ne sinu leelaku preeku, ka sawu fungu eepreezinabt! Ak kaut jelle wiissi kalpi saweem lungeem tif ustizzami buhtu, ka schein Gliēfers Abbraāmam, tad buhtu sawada buhschana, sawada dshwe schinni pasaulē. Swehti raksti mahza; juhs kalpi, paklauseet teem lungeem pehz tahs meefas wiissas leetas, ne azzu preefschā kalpodami, istin ka grihbendam zilwekeem patikt, bet eeksch firds weenteefibas, Deewu bshdamees. Un wiissu, ko juhs darrait, to padarrait no firds dibbina, tā ka tam Rungam, un ne ka zilwekeem, sinnadami, ka juhs no ta Runga dabuseet to atmaksaschanu tahs eemantoschanas. — Wehs wiissi effam likti zits appalsch zitta, un kas pahrwedeem wiisseem irr likts, irr Jesus Kristus. Ja nu tas pirmajs un wiissu-beidsamajs jeb wiissu-semmakajs buhtu paklaussigs Jesum Kristum, tad buhtu swehts, un swehtiga dshwoschana buhtu schinni saulē. Kaut arri mehš pee saweem darbeem buhtum tif dedsigi garrā, ka Gliēfers! Kaut mums buhtu ne ween tahds prahs, kas apnemmahs, kas dsennahs us wiissu labbu, bet arri tahds spehfs, wiissu labbu isdarriht! Kaut arri mehš sazzitum pee wiisseem saweem darbeem: es ne ehdischu, pirms es buhschu sawu darbu padarrijis! Kaut ir mums ne tas wehders, ne ehdeens un dschreens buhtu tahs leetas, ar ko grihbam ween-weenigi pabarrotees! Kaut ir mehš dshtumees wiissu papreefschu us to, kas muhsu Rungam patikt, ko muhsu Rungs mums irr uslizzis darriht, tad arri muhsu zetti parein un labbi mums isdohtohs. Bet mehš tā ne darraam. Wehs uskawejam to labbu darbu. Ja muhsu meefa irr labbi apghadata, tad dohmajam pee sewin: kas par to zitu lectu, to dabbusim deesgan! Dascham irr labš prahts pee sawa lunga bauflibas, wiensch apnemmahs gan labbi: nu es darriochu, ka mans Rungs grihb; bet ja nahk tas azzumarkts, fur to kahrdina, fur tam salka: reds, schein warri dabbuht baggatu meefas apghadachanu, tad aisinirkt, woi tas wiina lungam irr par patifschanu, woi ne. Swehtigs irr tas wihrs, swehtigs irr tas zilweks, kas sinu sawa lunga prahtu un kas irr dedsigi garrā, sawa lunga prahtu isdarriht; Deews tahdu ustizzamun kalpu zels gohda, tam ne peetruhks ehst un paehstees un wiina teizama slawa nahks us behrnu behrneem. — Rungs, muhsu Deews, tahdeem ustizzameem kalpeem palihdsi mums wiisseem buht zaur Jesu Kristu, tawu mihtu Dehtu, muhsu Rungu un Pestitaju. Amen.

S e e m a s = f w e h t f o s.

Weld. No debbestim buhs man atnest ic.

1. Redf, redf! Kas tas par brihnumu? Redf tumfchâ nalki gaischumu! Ta leela swezz', kas atspibd tur, Lihds schim naw redseta ne tur.
2. Al brihnum's leels! Kas saprast warr, Kas paschu nalt' par beena darr'? Ta naw ta saul', kas semmi sib', Un to ar jaukeem angteem pild'.
3. Us lo tas buhs, kas rabbahs mums? Woi tas lahds Deewa nossehpuum's? Warr buht, labds brihnum's notizzis, Ko Deew's schais sîhm's notizzis.
4. Regg' schis tas laifs, tur gaidams mums Zrr Israela patwehrums? Kur spibdeht buhs eelsch tumfibas Tai faulei Deewa taisnibas?
5. Ne bij' usleht no angstibas Tam aufellam tahs flaidribas, Kas tehwu tehweem apfoblihts? Woi tas ne taggad peepildih's?
6. Tas irr patefs! Redf, debbest braudf' Mums jau scho preeka sinnu sau, Ka Betleme tas Pestitajs Peedfimmis, lauschu schelotajs.
7. Al preeks! Pahleelu leels irr tas! Ko gaidija eelsch zerribas Jan tehwu tehwi ilgu laif', Tas muhs nu glahds no grehku twail'.
8. Tadeht jel nahjeet, zilwek, Atmetteet pasaul's Tawekli; Un freidfetees us Betlem's fuht, To turp tas engel's muhs suht'.
9. Redf, schè us zectahm ziffahm klus Pats Debbest-kehniusch faldi duse; Par schubpul' filli wehlejees, Til dskli te pasemmojees.
10. Mans draugs, ar to ne beede sew', Schis behrs fâ nabbags rahdabs tew; Winsch leels irr bijis, un wehl buhs, Kad no tew pilnig' atfistis klus.
11. Winsch irr tahds pats, fâ muhsu meef', Bet Tehwa Dehle, un muhschigs Deew's; Tas spehzig's wahrds, kas rabbija Pasaul' un jauku darrija.
12. Tas A un D, tas wiffur miht, Preeksch ka tee engli semmè triht; Tas gull schè autos eetihstih's Un flitâ weetâ noguldih's.
13. Nu schodeen wifs irr peepildih's, Tas Pestitajs irr sagaidih's, Kas mums zaur sawu peedfimschan' Atneffe grehku peedohfchan'.
14. Woi tas naw preeks! Al preezajees, Tu Kristus braudf', un lihgsmojees! Deew's paleek zilwek, tahds, fâ meh's; Kursch no mums gann to flaweht speh's!
15. Winsch, muhsu grehku deldetajs Un nahwes, elles wahretajs, Tai tschuhflai galwu gan famih's, Kaut schi papehdi eedurrih's.
16. Kursch irr, kas wehl tam pretti stahw? To elle, grehti, wels un nahw' Par kaun' un smeeklu likti irr; To schi nakts ittin flaidr' ischtiir.
17. Al swehtigs tas, kas pasaulè Wair's zittu sewim ne melle, Kâ ween scho behruu tizzibâ, Ku pee ta paleek nihtlibâ.
18. Tas sawas deenas ween par gohd' Tam Pestitajam wiffas dohd, Un preezajahs pee wiinna kluht, Kad winsch tam nahwes engli suht'.
19. Lai pateiz nu, kas pateikt mahf, Tam Tehwam, kas muhs schelocht sah! Eelsch sawa Dehla, fko winsch suht' No debbests pils, schè pee mums buht.
20. Lai dfeed' nu wiff' ar engeleem: Weers semm's wirsû zilwekeem, Un Deewam gohds irr angstibâ. Ta schewtan, fâ tur muhschibâ! 64.

Dseefma, Jesus zeeschanas laika dseefdama.

Sawâ paschâ meldija.

1. Al schtistajs Deewa jehrinusch, Wiffstewis; Lai atmettam ar kaunu, Ar schehlumu to affinains notraipih's! Tu lehuigs Deewa behr-kaunu! Apfchelojees pah'r mums, af Jesus' ninsch, Pee krusa gauschi staipih's! Tu nahwes jubrà yeldej's, Ta muhsu grehkus del-3. Dohd' stipri us to zerrecht, Ka nefs muhsu grehkus. Wehs griddam tew perder-2. Sawo leelu schelastibu Lai apzerram peelid's lihds nahwei dshitees, Ar grehkeem wair's fewis, Lai par scho mihlestibu Atgreeschamees peepih'tees; Dohd' mums stawu meern, af Jesus! 13. Drihw drikket. No Wissemes General-gubernementes yuffes; Dr. C. E. Napieroky.

Tas Latweefchu draugs.

1845 6. Dezbr.

49ta lappa.

Kas tas tahds swehrs, fo sauž par wall-sirgu.

(Beigums.)

Tee laudis seemeta semmē leelu labbumu no schein swehreem dabbu; tee ehd winnu galku, pahrwelk ar winnu abdahm sawas ehkas un laiwās, ir johstas un sikknes no tahm taifa, un no teem taukeem tee tezzina trahnu. No teem sohbeem, kam lihds pufs irr dohbums, bet tas gals refs un zeets, tohp daschadas skunstes leetas isstrahdatas.

Wisch brihscham swerr 1400 lihds 2000 mahzirus. Starp pirksteem winnam plahna peldama abdina, kà sohsehm, un tahs pakkatas kahjas irr astes weeta isauguschas; tapehz wisch pa semni ne warr eet, kà zits swehrs, bet pakkatu pufslhds kà wilhdams, un ar tahm preekschu kahjahm un 2 garreem sohbeem lihds wisch to pakkatu us preekschu welk.

Mahtite weenu, brihscham 2 behrus dsemde; tohs winna pahrlieku mihle, mannigi no breefmahm farga un no teefas pahrstahw.

Grehnlandē, eeksch leddus-jubras paschā seemelt, fur tas leddus sahl kuste-tees, tohs pa pulkeem useet.

E. D.

U r a b e r i.

Tee Araberi, kas sawā tehwa semmē, tufschōs strehks us seemela pufsi dshwo, jau no wezzeem laikeem, pa tabstoscheem gaddeem, sawu pahrtikschanu mekle zaur lampischanu; jo tikpat, zil schehligi, mibligi, ustizzami un palihdigi winni irr sawā starpā, tikpat breefmigi, neschehligi, ne-ustizzami un laupigi winni irr sweschineeseem. Laipnigi un gohdigi winni irr sawās teltis, bet affius kahrigi eenaidneeki tahm apfahrt dshwodamahm sweschahm semmehm. Mahjās tee irr mibltigi rehwi, labbi laulari draugi un schehligi kungli, bet ka-tram, kas pee winnu tautas ne peederr, tee leek walgus kà putnam us wiffadu

wihsi. Ne-apnikkuschi tee dohdahs us laupischamu un plindereschamu eeksch paschas Sirijas semmes, Mesopotamijas, ir patt lihds Persiju.

Us scho darbu teem kameelis irr lohti derrigs, ar to tee pahrlieku weenprahrtigi kohpâ dsihwo, un tas lohps arri tahds irr, kas puhles ne behdadams, sawam fungam klausa. Geksch Arabijas dsihwo zilweki un lohwi weenas ruhmes. Tas kameelis tohp no masahm deenahm us darbu un grubtu nastu neschanas mahzihts, raddinahs un apzeetinahs. Winsch tohp raddinahs, jo deenas jo wairaf' nest, bet jo deenas masak ehst; arween ahraf' tezzeht, bet arween masak dsert un gulleht. Winsch tohp mahzihts knascham sirgam pakkaf freet, un jahwisch to ar' ne warr panahrt, tad tatschu winsch warr pulku jo ilgak' isturrecht, kâ sirgs. Tahds ismahzihts, un us falkschamu un flahpschamu, us tezzeschamu un neschamu eeraddinahs kameelis irr teem Arabereem tal tufnesi, kâ tee paschi fakfa, ne-aismaksajama manta, un preeksch teem laupitajeem ihsti derrigs. Us winnu ussehbees, skreen Araberis pa teem smiltschu klaijuuneem, un gluhn us to kohpmanni, kas pa to zellu ar sawahm prezzehm eet. To winsch nokauj un aplaupa, un tas kameelis nesh to laupijumu. Ja tas Araberis reds, ka winnam pakkaf dsennahs, tad winsch, tam brangam kameelam muggurâ, treez to, zil warredams, un ta isbehg dandsreis sawam eenaidneekam, tal smiltschu juhtrâ, ka to ne redseht ne reds. Netizzamas sinnas stabsta par ta lohpa ischaklibu un isturreschamu. Tas Entenderis Jaksons, Marokos pilsehtâ, apleezina, ka weens Araberis masâ gaisminâ no Mogadore's pilsehtas isjahjis ar sawu kameeli us Maroko, kas 20 juhdses tabtu bijis, sawai brubtei pahru prischu appelzihnu aishnest, un bijis pehz pufsnahs Mogadore's atpakkaf. Tâ winsch ne bija 24 stundas noht bijis, un tomehr 40 juhdses nojahjis.

Kameelis irr ihsti preeksch tufnesi raddihts. Winsch panesh tahs leelakas grubtibas, bes ka winnam par to kas kaisch. Winna kahja tekk weegil, winna paplascha pehda ne zil ne eespeeschahs eeksch to grimdamu smilti, winna nahsis aishraujahs, kad wehisch tohs tufneschu putteltus pretti dsenn un draude wissus noslahpeht; winna fungis irr tahds no Deewa raddihts, ka tur eekschâ pulks uhdens pastahw prischs, un fo arri tee Araberi, kad teem tufnesi warren' flahpst, paschi dserr, to kameelu nokahwusch. Winsch ehb smalku, mihlstu sabli, meeschus, saldas datteles, puppas un maissi; bet winsch arri ehb affus un faufus dadschus, fo ne kahds zits lohps ne warr ehst. Sohbi, luhpas un schohkli winnam irr tahdi radditi, kâtru gahrduunu baudiht, un arri tahdu zeetu un affu, faufu barribu sagremmoht. Tahdâ wihse winsch staiga zellu wairaf kâ 150 juhdses, bes ka winnu apkohpj, jeb winna nastu paweeqlina. Bet tahdi teizami, ahtri un isturriigi naw wiffi kameeli. No teem rohдахs diwi flakkas, kas gan drihs weenadi kohpâ saderr, kâ muhsu jahjami sirgi ar brauzameem. Zaur to mugguru kupreem tee ischkirrahs. Tam labbam jahjamam kameelam irr weens kuprs, un tahdu sauz Dromedar, un tam ohtram, pee nastu neschanas derrigam, irr diwi kupri. To-

mehr arri tas nastu nessejs if deenäs 5 lihds 6 juhdses noet, un lustigs 1 un puff lihds 2 birkawus panes; sewischki, kad tas dsinnejs sawu swilpiti pubsch, woi kahdu preezigu dseefmu eefahf, winsch lustigi staiga; winnam tas tif mihli patihf, ka winsch pee tahdas skannas un dseefmas jo knaschaki staiga, ne ka, kad to ar pahtagu un peefcheem dsenn, itt ka sirgam, kam us farru trummetes skanna jaunu dsihwibas spehku dohd. — Kad wehdigi nahf pee tahs weetas, fur ja-duss un ja-atpufschahs; tad tee nu winnam sawu nastu noneim, un ar sawu meeschu woi gabbalu meescha maises winna grubtu puhlinu atlihdina, un ar to winsch tad atkal obtra deena no jauna panes flahpes un baddu un karstumu un grubtu nastu. Kad winnam nastu gribb uslift, winsch nomettahs us zelteem, stahw paklaufigs, kamehr wiss irr uskrauts, tad zeltahs augscham. Winsch irr meerigs un paklaufigs un ne buht nifns; bet kad winnam pahrllelu nastu usleef, tad winnu warr nofit, winsch wair augscham, ne zeltahs. Pa tam winnam pahrlleku branga un pastahwiga wesseliba dohra. Kad tas nahrstu-lais irr, tad winsch gan mehds drihs kohst; un tahda wair irr grubtu dseedinajama, kad winsch ar saweem siipreem, asseem un atahku sohbeem kohsch. Winna gallu ussteiz par smeekigu, siipru un derrigu preefsch efschanas. Pee El-Arisch, lehgeri, lifke tas leelajs Sprantschu farru-dasters Karrei wissus ee-wainotus kameelus nokaut, tohs sinneelus ar winnu gallu un suwi ehduabt; jo sirgu galla naw tif siiprs un brangs usturs, ka kameelu galla. Bet kameeli ne tohp dauds kauti, jo tas buhtu par leelu skahdi, tahdu derrigu lohpu jaunu apehst, un wezzu, un no sinmibas nowahrdsinatu atkal wair ne weenam ne tif ehst.

Tee Araberi, kas atkal us deenas-widdus puffi dsihwo eefsch Afrikas, irr wiss wairaf wahji no meesas, tomehr teem irr gaischas azis un mudrs sinuks gibnis; irr itin muddigi, schury un tury tezzeht, un siipri un labbi strahdneeki. No ta, ka tee ar ween plohsahs un schest, tas rahdahs, ka winnu farunna-schana irr pastahwigs kibnis un sribds. Turpretti us obtru wihl tee irr brangi teizami zilweki, un labbi proht gohdu. Weens Araberu seunneeks apnehmahs, wissu deenu ne ko ne ehst, tapehz, ka plinte winnam kauschana hja ugguni leeguse. „Sirds man par to sahj,“ ta winsch teize, „ka manna plinte man ne schahwe, un ta manni preefsch wisseem laudim apkaunoja.“

Araberu zeena, tohs leelus darbus, ko winnu tehwi tehwi zittahf isdarris juschi, ziteem stahstih un gohdam usflawehr. Karvain boggatam irr saws stahstu stahstiojs. Wissi winna draugi tad sapulzejahs ap winna telti, woi us winna plakkani juntu, (— jo pee winneem naw tahdi juntu, ka pee minns, bet plakkani, ka greefti —) un nakti no naktis schahdu stahstu klausahs, kad schis arr' tif garsch buhtu, ka 60, woi 100 naktis buhtu ko stahstih. Winneem irr pahrlleku skaidra un ahtra farunna, jo winni warr tohs wahrdus tif

skaidri un ahtri isteikt, itt kà weens Europeris no gramatas lassitu. Winni ar ween stahsta farvus stahstus us dseefnu wihfi, un winnu stahsti irr pilni no lihdsibahm. Winnu dseefnas, fo tee us zellu dreed, irr pahrlaeku jaukas, un itt kà dsihwas, tã winnas warr zihweku usprischoht; arri winnu jaukas un mihligas lihdsibas irr apbrihnojamas. Daschas zistis irr tik marnigas, ka tahs bes wiffahm mahzibahm irr isflawetas dseedatajas un runnatajas. Tee augstneeki leek farvus behrnus us to ismahziht, bet daudfreis pee teem laudim, kas ne mahk nei lassiht, nedfrakziht, scho ismannibu un gudribu wehl labbak' atrohd.

Araberu dseefnas eet pee firds un uskustina firdi. Weena azzumirkli tee klausitaji smeijahs flaki, ohtra atkal teem assaras streij pahr waigeem, un tee pilni no nostumschanas un chehtoschanas rohkas kohpa sutt. Scheem tufnescha behrneem irr dauds gudribas un ismannischanas un drohscha firds. To winni par launu turr, us laut kahdu zittu wihfi farwu ussurru sagahdahi, kã ween zaur sohbinu un pilni. Araberis farwu augstaku gohdu eefsch ta mekle, manngis un tschakls buht, pa reisi brunnas nesti, un zits zittu laipnigi usnemt. Scho wehdigu tikkumu winni wiffi tik augsti zeena, ka winni ne fo zittu tã par launu ne nemm, ne kad winneem pahrmest, ka winni zittus labpraht ne usnemm farwas mahjas.

Kahribu un nebehribu pee Arabereem ne ecrede, bet apfauno un nostrahpe. Kahrumneeks brihscham tohp safetez un zaur wiffahm mahjahm, kas pee tahs zits peederr, zaurwests; turklaht winnam tohp ap galwu wehrscha, woi zitta lohwa eefschas aptihtas, par launu un apfneektu. Ne weens Araberis kahrumneekam farwu meitu dohd par sewu, nedj tahdu farwa radda usnemm.

Samu dsimteni gan katra zitta tauta, lai buhtu nifna, lai dsihwoht ir neaugligakos semmes kuhros, tatschu mihlo, bet Araberi pahr to ne fo ne behda, nedj sinn. Wiffsch eet no weeneem gannekleem us ohstreem, no weena semmes gabbala us ohtru, bet pee farwas dsimts-weetas ne turredamees, un tas winnu weenigs preeks irr, apfahrt wajatees, jukku jukkahm dsihwoht un farrotees.

No wiffseem wezzeem laudim tohp Araberi uesteikti farwas uestizibas un laipnibas deht. Un wehl taggad tee farwu wahrdu zeeti turr, un farwas radus zeena. Wiffur tee tohp usflaweti pahr to, ka tee wiffu ahtri warr ismanniht, noptast un pahrdohmahht, un irr lohti gudri. Bet sinnam, turklaht teem arri irr dauds mainas un netikkumi. Winni mihlo karru un affins-isleeschannu, un ja winneem kahdu reij kas irr pahri darris, to tee mahscham ne aismiest.

E. D.

(Beigums nahfosa lappã.)

(Asti lappat pamaddons no puss-boghena, tur lassam: ka jaunekli mihlus seemas-swehtkus swehti.)

Lihds 5. Dezember pee Nihges irr atnahfusch 1332 luggi un aisbraufusch 1321.

Brihw drikketh. No Widssemes General-gubbernementes pusses: Dr. C. E. Tapiersky.